

La tribu educa

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/03/2018 - 10:41 | Última modificació: 18/02/2026 - 10:28

Una reflexió sobre com les pràctiques educatives i culturals es construeixen en col·lectiu i com les comunitats —les *tribus*— esdevenen espais d'aprenentatge, suport i transformació.

Com a mare de dues criatures ben petites, fa temps que apel·lo al concepte de tribu, i he constatat –tant en llargues converses amb amigues com en breus intercanvis d'ascensor– que no soc l'única. En aquests temps de rellotges veloços i de pocs drets laborals per al puerperi i el període de lactància, educar en comunitat, compartir la criança, és per a moltes de nosaltres la clau de la supervivència emocional i, per tant, de la pau que transmetem als nostres fills.

Foto: ZEROZLIN

L'amistat, la família, les mares de dia o els grups de criança primer i les tardes al parc o les activitats extraescolars després conformen marcs que ens ajuden a pujar els nostres petits i que formen part, de bon començament, de la seva educació. La noia que neteja el lavabo públic sense canviador i m'ofereix ajuda per fer el canvi de bolquer sobre la pica educa; amb la seva curta frase, amb el seu somriure dolç, m'educa, s'educa i educa el meu nadó. El vell que m'ofereix seient al metro perquè portejo un nen, i jo quan l'hi refuso perquè el veig un home gran, eduquem. El voluntari que a l'ala d'oncologia infantil de l'hospital Sant Joan de Déu fa riure una nena educa, s'educa i ens educa. La funcionària que, darrere un mostrador, davant la meva filla i de la meva poca eficàcia, em tracta amb cordialitat i no perd la paciència educa. Eduquem a cada passa.

I si necessitem la tribu, i si eduquem només interactuant, què tal si hi posem consciència?

La primavera ha arribat a Barcelona de la mà del 27è Fòrum local d'educació, iniciativa d'Educació 360, aliança impulsada per la Diputació de Barcelona, la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica (FMRPC) i la

Fundació Jaume Bofill i que aplega ajuntaments i ens locals, centres educatius, associacions d'educadors, entitats socials, culturals i esportives i grups de recerca de les universitats. L'educació compartida, la recerca d'un aprenentatge holístic, l'educació a temps complet, els nous escenaris educatius i el "dins i fora" de l'ensenyament reglat són algunes de les propostes que hem pogut escoltar-hi.

Amb vint anys de trajectòria en ciutats com Barcelona o Sabadell, però ja impulsats també en molts altres municipis, els Projectes Educatius de Ciutat treballen per transformar poblacions petites, mitjanes i grans en educadors al llarg i ample de la vida, una eina participativa que s'impulsa en xarxa i amb la ciutadania i que planteja actualment alguns reptes.

1. El primer d'aquests reptes és com generar un vincle entre el món local i l'educació formal, una aliança estructurada entre els dos PECs –que alguns ja anomenen PEC2 (PEC al quadrat)– entre el Projecte Educatiu de Ciutat i cada Projecte Educatiu de Centre –de cada centre d'ensenyament reglat.
2. La transversalitat de la mirada educativa de cada ajuntament, concretada en la crida de cada alcalde o alcaldessa a cada regidoria a formar part del grup impulsor de cada PEC local, representa el segon d'aquests reptes.
3. Ho és també la crida a la participació i l'empoderament de nens, joves, família i ciutadania; el PEC no ha de funcionar *per* ni *sobre* la gent sinó *amb* ella.
4. El quart repte és la governança global de les educacions dins el territori, no pas com un govern, des de dalt, sinó des d'una xarxa d'AMPAs, esplais, biblioteques, famílies, etc. Si des de l'ensenyament reglat es pren consciència de la necessitat d'aquesta xarxa, de la impossibilitat d'educar només des de les seves entitats formals, la governança global i l'equitat seran possibles.
5. Deixar de banda l'eficàcia com a objectiu i centrar-nos en la coherència local com a possibilitadora del procés és el cinquè dels reptes.
6. Finalment, els projectes tenen com a repte l'assoliment de les igualtats d'oportunitats reals en l'accés, el procés i els resultats educatius; perquè la desigualtat vulnera drets.

En la projecció d'aquests sis reptes sobre asfalt i façanes, veiem la mare magrebina membre d'una AMPA petita sortir de casa a quarts de vuit del vespre, després de donar el sopar als fills, per acostar-se a la reunió del grup impulsor del PEC del seu poble, veiem les regidores i els tècnics i les consultores treballant de nit per coincidir-hi, veiem els uns i els altres lidiant amb la seva conciliació familiar i adaptant els seus llenguatges per entendre's, sentim com treballen des d'un *nosaltres* –que treballem en el nostre PEC– cap a un *ells* –els ciutadans– i com proven d'esborrar aquesta frontera. No és feina fàcil, gens, reeducar-nos com a educadors.

Entre tantes propostes, entre totes les narracions de les vivències derivades d'un procés com aquest, em quedo amb el *desig*, el dels infants, una paraula que, si no perdem el rumb, hauria d'il·luminar aquest fòrum i els següents. Si tots som educadors, si tots eduquem i ens eduquem, entendrem que ja no cal que l'educació "fora escola" siguin sempre les llengües, l'art o els esports, que també. I si la família educa, la cambrera educa, l'escombriaire educa i també ho fa la xofer de l'autobús, no correm el perill que l'educació mori sota un allau d'expectatives, d'estrès i d'exigència cap als nens?

Eduquem, fixem-nos-hi, i fem-ho des de la consciència, però abans de tot això, preguntem als nostres infants i adolescents com estan i què volen, què necessiten. La iniciativa de preguntar-los què desitgen aprendre, què els mou, què els motiva, què opinen de les extraescolars que els proposem, què hi canviarien... resulta, si més no, encoratjadora. Saber que hi ha joves i nens dient la seva dins alguns dels grups impulsors dels PECs ens tranquil·litza; preveure que aviat hi siguin a tots els grups en marxa hauria de ser el camí: el camí del desig, el camí d'una educació amb límits però empesa pel gust i pel plaer d'aprendre.

I llavors sí, escoltat això –i tal com molt bé diu Pilar Gargallo, presidenta de la FMRPC–, "la tribu educa".

Article de Muriel Villanueva publicat a [Catorze14](#) [2] el 22 de març de 2018. [Fes clic aquí per veure l'article original](#) [3].

Categories: Article

Etiquetes: educació i cultura

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: estudis socials de la cultura

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/tribueduca>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://www.catorze.cat/>

[3] <http://www.catorze.cat/noticia/9372/tribu/educa>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7526>